

Recenze

„Tohle že má být přenosný aparát? Co to je za lidi, kteří vymyslí tak těžkou potvoru, že se s ní nedá hnout?“ Taková byla moje první slova při setkání s kombem JVM. A Jimmi s dcerou Victorií se na vás z první strany manuálu usmívají jakoby nic. Combo jsem okamžitě překřtil na „**Jak Vůl a Mezek**“, s prominutím při vší úctě, pánové a dámo, neboť přesně tak jsem se cítil, než jsem ho dovlekl do zkušební místnosti.

Celolampové kombo pro elektrickou kytaru

MARSHALL

JVM 410C

Dalibor Grepl
dalibor.g@music-store.cz

**Doporučená
cena:** 55 900,- Kč

Distributor: Praha Music Center

Soukenická 20, 112 27 Praha 1
tel.: 226-011-140,
distribuce@pmc.cz, www.pmc.cz

Znáte to - první dojem je jen jeden, a trvá prvních pár vteřin. Ještě že jsme muzikanti a na první dojem tolik nedáme, protože „to právě bohatství se skrývá uvnitř“ – aparátu, kytary, a taky ve vás. Takže co jsem si to vlastně dovlekl domů? Naprosto bez nadsázky – novou generaci aparátu Marshall, značky, na kterou jsem vždycky tak trochu pohlížel s despektem (díky nic moc řadě 900 a zvuku všech těch tancovačkových kapel pozdního socialismu, což obě se mi nejvíce zapsalo do uší, bohužel).

Jde o celolampové, čtyřkanalové 100W kombo (osazeno čtyřmi lampami EL 34 v koncové sekci a pěti ECC83 v preampu), s dvěma 12" reproduktory. Rozměry skoro jako firemní dvoudvanáctková bedna, ovšem ta hmotnost! V originál kartonu se všemi balíci výztuhami to má nějakých 43 kg (já vím - co je to pro chlapa, že ano), jenže ty rozměry vám nedovolí tak nějak normálně popadnout a jít třeba z obchodu domů. Na krabici je velkými písmeny napsáno „two man handle“, a nemít nedávnou praxi s nakládáním pytlů brambor na vlečku při podzimní sklizni, tak nevím, nevím; ostatně dodnes nechápu, jak jsem to od sousedů, kam mi balík přivezla přepravní služba, dostal domů bez zakopnutí a nehody (musel jsem vyvinout vlastní styl „one man hup-cuk“). Pokud zrovna nejste Zakk Wylde nebo Kerry King (viděli jste někdy ty jejich „pracky“?), tak se připravte na pořádnou cukaturu a napnelismus, protože kombo nemá kolečka. Ale dost už nářků, je to zkrátka festovně těžké a tak vám to při festáku vítr neodfoukne a taky případný zloděj si pořádně rozmyslí s tímhle drobkem někam utíkat.

Hned jak to vybalíte z krabice, okamžitě vás zaujme obrovská spousta otočných soudkovitých černo-zlatých ovladačů na čelním panelu (celkem 28 vpředu a ještě jeden je vzadu) a 8 malých černých spínačů. Takové množství chce důkladný popis, tedy hurá na to.

Marshall v tomto (nechci říct slovo revolučním, jak dokola omílají všechny reklamní prospekty, ale něco takového to přece jen bude) novátorském aparátu nabízí 4 kanály preampu, digitální reverb nastavitelný samostatně pro každý kanál, dvě úrovně master volume (obdoba „Solo“ u Mesy), ovládání presence a rezonance společně pro všechny kanály, speaker emulator, sériově-para-

lelní efektovou smyčkou a MIDI ovládání. Tož – do celá dobrě, řeknete si. Jenže to není všechno. K tomu všemu dostáváte šestitlačítkový (!) programovatelný (!!) nožní spínač. Ovšem největší kouzlo JMV (tedy správně Jim a Victoria Marshall) je skryto v těch několika málo černých spínačích. Kromě toho, že aktivují footswitch/MIDI, reverb, EFX a druhý master, tak u každého ze čtyř kanálů můžete přepínat celkem tři zvukové módy, spočívající v přidávání dalších stupňů gainu. 4 kanály krát 3 zvukové módy rovná se dvanáct (!!!) zvukových barev v jednom zesilovači. Žádné simulace a náhražky, ale značkový, poctivý, syrový lampový zvuk, s kterým se rodily legendy. A u těch legend zůstaneme – tento zesilovač totiž v sobě zvukově zahrnuje pověstné zvuky Marshall, hudební historii prověřené a dnes opět žádané. No, dnes – ony byly žádané vždycky, jen se kolem toho tolik nemluvílo. Takže tu mimo jiné najdeme ty pravé staré zvuky, přímo od autora – JTM45, „Plexi“, JCM800 2203 a Superlead, a ještě něco navíc. Přední panel je tímto vyčerpán, ostatně víc už by se tam ani nevešlo. Zadní panel nabízí konektory MIDI In a Thru, jack pro footswitch, XLR pro Line out se speaker emulátorem, In-Out vypínatelné sériové smyčky pro propojení s preampem či dalším koncovým stupněm, send/return paralelní efektové smyčky s ovladačem mixu dry-wet, a konečně pěti jacků pro reprobedny.

Kombo je osazeno dvěma rozdílnými reproduktory, a to jednou klasikou Celestion Vintage V30 a jedním Celestion Heritage. Zezadu je akusticky polootevřená a prostor mezi příčnými deskami je vyplněn ochrannou kovovou mřížkou. Skoro neprůstřednou.

Možná jste někde už JMV viděli a všiml jste si, že hlava a kombo mají sice stejné ovládání a sestavu ovladačů, ale zrcadlově obráceně – to bude asi tím, že u komba jsou lampy dolů a u hlavy nahoru. Takže malá rada – nepoužívejte si oboje naráz, nebo se vám to bude strašně plést :o).

POPIS KANÁLŮ

Před samotným popisem je nutno upřesnit režim přepínání. Každé ze čtyř tlačítek má v sobě diodu, jejíž barva se mění v závislosti na zvoleném kanále (zelená-oranžová-červená). Přepínání se děje v cyklu, tedy zelená-oranžová-červená-zelená-oranžová...a to stejné se děje i na nožním spínači (k němu se dostaneme dále). V zesilovači slyšitelně a měkce cvaká, ovšem ve zvuku není slyšet vůbec nic, žádná stopa nějakého přepínání.

Kanál Clean je ve stáji Marshall novátorský. Ve

většině Marshallů je typické zapojení obvodu korekci až za hlavní obvod gainu (proto bylo vždycky dosažení ryze čistého zvuku trochu problematické), ovšem v tomto kanále je nejdřív obvod korekci, pak teprve gain. To znamená, že ovladač volume (vlastně master kanálu clean) bude v zeleném režimu nefunkční (tak jako u vintage zesilovačů, kde není master volume) a pokud neočtíte alespoň jednou z korekci doprava, neuslyšíte nic. To ovšem také znamená, že tu máme k dispozici čistotu dosud vídanou pouze u Fenderů, Soldanů a podobně. Žádné křápnutí ani crunch, jen lampová čistota. Takhle zapojený obvod je u Marshalla pouze zde, v JMV. Při přepnutí do oranžového režimu už jsme v tradičním způsobu ovládání, s master volume aktivním. Přidává se další porce gainu, zvuk se stává důrazným a citlivějším na intenzitu vstupního signálu. Červený mod ještě více zesiluje, rozdíl v hlasitosti je skokový, a kanál se snadněji probudí. Korekce Clean kanálu díky své poloze v zapojení pracují jinak, než je u Marshalla zvykem; jsou velmi účinné, s hlubokým záběrem, zvláště při nižších nastaveních gainu. Čím více ovšem přidáváme na gainu, tím více je slyšitelné, jak se vliv korekci smazává, zvláště pak u červeného režimu. Je to logické, zkreslení za tónovým obvodem snižuje účinnost

korekci. Je na to potřeba pamatovat při hledání a nastavování zvuku a v tomto kanále se pokud možno vyvarovat dlouhodobých krajních a extrémních nastavení, ať už gainu nebo jednotlivých ovladačů ekvalizace. Sice osobně nemám nic proti „všechno doprava“, ale nutíme tak lampy pracovat v „nepřirozených“ režimech – zvláště při extrémních nastaveních výšek.

Kanál Crunch je již svým zvukem typičtější Marshall. V zeleném modu je podle výrobce tento kanál stejné povahy jako klasický model JTM45/1959 „Plexi“. Oranžový a červený mod potom připomínají legendární JCM800, ve dvou různých stadiích vybuzení.

Kanál OD1 v zeleném modu plynule navazuje na předchozí Crunch kanál v jeho červeném režimu. Výhoda jasná na první pohled – možnost nastavení dvou typově stejných zkreslení s odlišnou barvou. OD1 je dále v oranžovém a červeném režimu reminiscencí moderních Marshallů, tedy řady 900 a SLX s jejich high-gain zvuky. Oproti těmto aparátům má mírně účinnější korekce, ale o tom dále.

Kanál OD2 je totožný s OD1, má ovšem mírně více gainu, což je slyšitelné při pickingu, ale hlavně – ovladač středů má frekvenci posunutou z marshallovsky typických 650 Hz na 500 Hz, takže ve výsledku je to vlastně nový

Recenze

highgainový zesilovač, s třemi režimy zkreslení a se všemi výhodami, které přidává propracovaný koncový stupeň!

CO TU MÁME DÁLE

Vedle čtyř ovladačů pro reverb jednotlivých kanálů jsou ještě dva potenciometry ovládající velmi důležité (a pro celkový zvuk komba téměř zásadní) obvody – Presence a Resonance. Škoda, že se tyto dva nedají také ovládat samostatně přes footswitch, ale to bych chtěl asi moc. Resonance zdůrazňuje odezvu v basech, komba začne pumpovat podobně jako uzavřená ozvučnice, Presence výrazně frekvence kolem 3 kHz (odhaduji), takže nabrosí zvuk. Jelikož jsou to ovladače koncového zesilovače, jsou pochopitelně aktivní pouze v režimu živého hraní, ne při „tichém nahrávání“, kdy je zapnut Standby. Oba ovladače jsou velmi účinné, respektive při plném nastavení hodně doplní zvuk, ale jsou to hodnoty tak akorát snesitelné, že to původní zvuk nepokazí. Oba ovladače vytvářejí účinnou ekvalizaci koncového stupně, což je vždycky významný bonus navíc; pokud jsou na nule, zvuk je „původní“, středový; pokud jsou blízko k maximu, vytváří se dojem věčkovitého zvuku s potlačenými středy.

Efektová smyčka je tu dvoji, jednoduše řečeno. Jedna sériová, zapojená před ovladači master, a slouží zároveň pro připojení jiného předzesilovače (do vstupu Return) a umožňuje využít koncový stupeň JVM, nebo využít preamp JVM a poslat signál do jiného výkonového zesilovače. Smyčky je možné úplně vyřadit z obvodu malým spínačem vlevo. Hned vedle sériové smyčky jsou konektory pro smyčku paralelní, která má nejen ovladač mixu dry-wet, ale také přepínač vstupní úrovně podle toho, jestli připojujeme nějaký efektový pedál kytarové úrovně (-10 dBV) nebo profí zařízení (+4 dBu). Pokud je signál na wet, prochází všechno přes smyčku. Je dobré také pamatovat na to, aby se na připojovaném efektu konfigurovalo výstupní nastavení s odstraněním neefektovaného signálu ze signálové cesty, aby pak ve smyčce nedošlo k interferencím dvou přímých nezpra-

covaných signálů s fázovým posunem. Pokud nejsou do smyčky zapojeny žádné efekty, je možné ovladač Mix použít v libovolném kanálu jako doplňkový ovladač hlasitosti.

Nožní spínač je tak trochu kapitolka sama pro sebe. Jeho konstrukce je patentována, a ačkoliv je 6cestný, je možné ho připojit normálním dvojžilovým nestíněným kabelem. Spínač je programovatelný, i když na to nevypadá. Kromě šesti tlačítek má na sobě ještě sedm diod, označených postupně podle názvů kanálů plus Master, Reverb a FX. Velká škoda, že diody nejsou umístěny přímo nad každým ze spínačů, takhle v řadě, na husto vedle sebe,

nevidíte zřetelně, ke kterému kanálu zrovna svítí, a musíte hodit oko na zesilovač. Footswitch umí pracovat ve dvou režimech – Preset mode a Switch mode. V Preset modu můžete pod každý spínač uložit jakékoli nastavení z jednotlivého kanálu včetně volby masteru, reverbu a smyčky, tedy celkem si můžete uložit 6 presetů. Ve Switch modu kopírujeme všechny spínatelné funkce čelního panelu a jednotlivými spínači je volíme. Já jsem používal switch mod, zdálo se mi to na úvod jednodušší.

Je tu ještě jedna vychytávka – zesilovač si pamatuje poslední nastavení při přechodech z kanálu na kanál. Mám-li tedy na clean kanále oranžový režim s reverbem a masterem 1, na crunchi zelený režim s masterem 2, tak při vrácení se na clean kanál jsem zpět v jeho posledním nastavení. Toto všechno se dá footswitchem ovládat; jak pracují tlačítka na čelním panelu, tak stejně pracuje i foot. Opakované sešlápnutí téhož spínače ve Switch režimu přepíná cyklicky mody kanálu, spínačem 5 a 6 mohou vyvolat reverb, druhý master nebo smyčku (tu paralelní pouze).

JVM je také vybaven reverbem, ovšem tentokrát žádné pružiny, ale digitální studiová kvalita. Je vedený paralelně s hlavním signálem a přimícháván pomocí jedné lampy. Při vypnutí je úplně vyjmut z obvodu. Nejsympatičtější je to, že má plynulé dozívání – při přechodu na kanál bez reverbu vám předchází reverb plynule dozní bez prudkého stříhu a váš zvuk je tím pádem přirozený.

Na zadním panelu stojí za zmínku ještě emulovaný linkový výstup; je umístěn za sériovou smyčkou, před master volume a jeho symetrický signál navozuje pocit reproboxu 4x12". Mimo jiné může být využit pro tiché noční nahrávání při aktivovaném Standby spínači, všechny funkce preampu zůstávají zachovány a sousedi nic nepoznají.

SLYŠME, SLYŠME...

Ale dosti už popisu a vysvětlování, pojďme se podívat, jak to hraje a co to umí. Kanál Clean je jedním slovem inspirativní. Zvuk v zeleném režimu je plný,

s pevnými spodky, silný a důrazný, zvláště při velkém zesílení, 100 W je tu cítit. V celém rozsahu volume si zachovává jasnou čistotu a velkou prostorovou dynamiku. Dvojice reproduktorů se v tomto režimu nejvíce podepisuje na poměrně uslechtilém zvuku, Heritage je svou sametovější barvou dobrou protiváhou ke středově plnému Vintage. Zvuk je také zdravě jedovatý, když zabere do strun. Ekvalizace má velký vliv na barvu zvuku a díky výkonové rezervě reproduktorů a dvojnásobné ploše membrán oproti osazení 1x12" je výsledný zvuk velmi barevný. Nejvíce se mi líbilo spojení s kytarou LesPaul Custom, kombinace obou snímačů a volume kytary tak na tři čtvrtě, s korekcemi někde za polovinou, presence na

třetině a resonance na polovině – krásný barevný, pevný zvuk, plný dřeva a harmonických. Akordy jsou plné, znělé, kulaté, dobře se odráží kvality nástroje.

Při přepnutí na oranžový mod se zvuk přítuční, mírně zjedovatí, je znát přítomnost nabuzené lampy. Stejně jako u zeleného modu, tak i zde mají velký vliv na barvu zvuku korekce. Oranžový a červený režim už jsou ve stylu „master volume“, takže gainem nastavujeme míru zkreslení. Do poloviny rozsahu je zvuk zřetelný, jiskrný, vynikající na blues. Kolem 3/4 už je to tučný kulatý crunch, super na rocková kila s čistým podtónem, která z toho lezou úplně sama a zesilovač vás odtransportuje do 70. a 80. let rocku a hardrocku. Zvuk je jen poměrně ztlumený, takže je nutno přidat kapku presencí. Červený mod znamená skokově zvýšenou hlasitost, zvuk je opět o něco ostřejší, do poloviny rozsahu je to spíše „jump“ než nárůst zkreslení, kolem 3/4 dostaneme super zvuk s notnou dávkou agrese na ostrá sóla, která se dobře proříznou ven. Ovšem tenhle zvuk je nemilosrdný na herní nedokonalosti, nic se tu neschová. Prakticky je dobré si pro červený režim upravit hlasitost nastavením masteru 2, stejně tak pro zelený režim. Potom malými kouzly s master volume lze bez problémů používat clean kanál jako plnohodnotný tříkanál (pokud nevyžadujeme zrovna HC zvuky), zvláště pro blues a cokoliv okolo. Výborně se pro oranžový a červený režim uplatní presence s rezonancí, nastavit určitě až za polovinu, na ten zvuk si tak rychle zvyknete, že potom ovladače ani nechcete otočit zpátky.

Abychom se ale nebavili jen o jednom z kanálů - při přepnutí na Crunch vás čekají zvukové lahůdky. Jak jsem zmínil výše, zelený režim Crunchu je povahou totožný s červeným Cleanu, tedy přesnější charakter zkreslení je totožný. Crunch je však o poznání jiskrnější a jasnější, není tak kulatý a tlumený, nepotřebuje tolik presence. Mnohem víc tu vyniknou chyby, ale to samozřejmě není na závadu, pokud trochu cvičíte a dáváte si pozor na souhru pravé s levou. Zelený režim je výborný zvuk pro bluesové podklady a vyhrávky. Pokud se dá rezonance naplno, presence na polovinu a středy na 1/3 - dostaneme super zvuk na jakákoliv rocková kila. Přepnutí do oranžového režimu nás přiblíží ke všem legendárním rockovým zvukům minulosti, a doufáme i budoucnosti - JCM800 v moderním pojetí. Zkreslení pěkně "ztuční", a stejně jako v zeleném režimu, je i zde nemilosrdné k chybám. Ovšem barva je výborná, dravá a zdravě agresivní, vhodná na power akordy i sóla. Kombo skvěle pumpuje při palm-mutingu a výborně se ozývá attack trsátka, nic se nemaže a neslévá. Při přepnutí na červený mod se toto všechno ještě zahustí, a přesto je zvuk dostatečně řízný, ostrý a zřetelný, lampově krásně barevný. No není divu, že se z JCM800 stala ikona hardrocku, v tomto režimu je to jasně slyšet. Na kanále Crunch se ohromně pozitivně podepisuje přítomnost ekvalizace koncového stupně, díky rezonanci je zvuk o něco lepší než s bednou 4x12, protože není tak zkomprimovaný a přepumpovaný, je čitelnější, jde dobře za rukou a lépe se prosadí v kapele. Na kanál Crunch si také hodně rychle zvyknete a já osobně s ním strávil nejvíc času.

Kanál OD1, to už je tabba v přímém přenosu. Už samotný zelený režim má o kapku více gainu než červený na crunchi. Plynule na sebe navazuje charakter a barva, takže je možné si velmi lehce navolit dvě velmi podobná zkreslení vedle sebe pro různé pasáže skladby. Oranžový režim má zkreslení o stupeň sytější; když si představím tento zvuk graficky jako „pilu“, tak tady je o pětinu více „zubů“ než na zeleném. Silně to už zavání charakterem high-gainového zkreslení, jak jej většinou známe; zkreslení je husté, plné, zpěvné. Při rychlých bězích není však tak zřetelné jako předchozí zelené, nebo jako stejné oranžové na kanále OD2. Oranžový zvuk rychle svádí k tomu hrát jen na něj úplně všechno, je hned na první poslech líbivý a řeknete si - to je ono. Po pár dnech hraní ale většina z vás asi zjistí, že pravověrný rockový tón je ukryt v kanále crunch... takže ještě že tam je. Červený režim OD1, to už je high gain par excellence, metal jako vyšitý, tady se přetavují marshallské modely JCM900 a SLX v „mesabugové maso“. Opět zjišťuji, jakým požehnáním jsou presence a resonance v koncovém stupni a možnost druhého masteru. Pro metalové tlumené běhy ve věčkové ekvalizaci je červený režim skvělý; a když v něm pak potřebujete vypálit sólo, není nic lepšího, než pořádně vytavit koncový master a přidat trochu zpěvný středový zvuk koncového stupně.

Doceła jsem byl překvapen kanálem OD2 - zkreslení stejné, možná o stupí-

nek sytější, ale ve všech třech režimech se mi „dvojka“ zdála čitelnější než „jednička“. Při posunu středové frekvence ovladače middle na 500 Hz bych čekal, že zvuk bude více „contour“, ale pro charakter zkreslení na kanále OD2 má tato frekvence blahodárný vliv na srozumitelnost. Ve srovnání se zdá být kanál OD1 mírně „gumovitý“. Každopádně budou mít oba kanály plně využiti pro všechny tvrdé a ještě tvrdší styly. Hodně zajímavé by bylo připojit ještě uzavřenou bednu 2 x 12 a pak udělat přímé srovnání například s modelem Marshall ModeFour pro hraní moderních tvrdých stylů.

SHRNUTÍ

Pokusím se to všechno ještě krátce shrnout. O tomhle aparátu možná ještě hodně uslyšíme. JVM je dobrým příkladem propojení celé generace stylů blues, rocku, hardrocku, metalu a jejich odnoží. Zesilovač velmi věrně ctí charakter kytary, zvláště v prvních dvou kanálech. V principu není potřeba žádné „lamponakopávadlo“, neboť jednotlivé kanály svým zkreslením na sebe v podstatě plynule navazují. Obrovská výhodou je možnost použití nastavení v jednom kanále master naplno, se zapojením vybuzeného koncového stupně, a v druhém kanále normální nastavení s masterem na běžné úrovni, takže nejsme odkázáni na jediné nastavení masteru společně pro všechny kanály. Resonance a presence výborně dotvarují už tak poměrně kvalitní zvuk a plocha dvou reproduktorů je dostatečná na utáhnutí větších prostor. Reverb není při přepínání useknut, ale dozívá. Pro praktický muzikantský život na pódiu je skvěle vymyšlen nožní spínač a jeho vnitřní obvodová přepínací logika, takže stačí obyčejný kabel. Díky MIDI a možnosti využití 128 adres a díky oběma smyčkám se mi zdá, že zesilovač už nic nechýbí. Vlastně ano, chybí - ještě vy, muzikanti, vždyť tahle paráda je určena právě pro vás.

